

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/216138,Uroczystosc-odslonienia-tablicy-upamietniajacej-Rudolfa-i-Wojciecha-Basikow-w-ra.html>
26.02.2026, 20:02

Uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej Rudolfa i Wojciecha Basików w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką - Korbielów, 24 marca 2025

24.03.2025

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, obchodzony 24 marca, jest wyrazem hołdu dla tych, którzy w trudnym okresie okupacji niemieckiej, mimo grożącej kary śmierci, zdecydowali się pomóc współobywatelom narodowości żydowskiej.

Tysiące naszych rodaków zaangażowało się w pomoc Żydom. Tylko niewielka część z nich została uhonorowana medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Dzięki poświęceniu Polaków śmierci z rąk okupantów uniknęło kilkadziesiąt tysięcy Żydów. Około tysiąc z pomagających zapłaciło za swój heroizm życiem.

W ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką 24 marca 2025 r. w Zespole Szkół nr 5 w Korbielowie, przy ul. Beskidzkiej odbyła się uroczystość upamiętniająca Rudolfa i Wojciecha Basików. W wydarzeniu wzięli udział: rodzina Basików, przedstawiciele parlamentu, władz samorządowych oraz mieszkańcy Korbielowa. Specjalny program artystyczny zaprezentowali uczniowie Zespołu Szkół nr 5 w Korbielowie. Na zakończenie uroczystości dr Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach oraz Anna Wasilewska, Wójt Gminy Jeleśnia odsłanili tablicę upamiętniającą Rudolfa i Wojciecha Basików.

Po uroczystości delegacja katowickiego IPN: dr Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach, Jan Kwaśniewicz, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach, Barbara Adamczyk, członek Oddziałowego Komitetu Pamięci Walk i Męczeństwa przy katowickim IPN oraz Danuta Mikoda (OBUWiM IPN Katowice) zapalili znicze na grobach Rudolfa i Wojciecha Basików na miejscowym cmentarzu w Korbielowie.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez katowicki Oddział IPN oraz Urząd Gminy Jeleśnia.

Tablica została ufundowana przez Oddział IPN w Katowicach.

Rudolf Basik

Rudolf Basik

Wojciech Basik

Wojciech Basik

W latach okupacji niemieckiej w Korbielowie mieszkała rodzina Basików i to właśnie w ich domu znalazł schronienie Robert Wolf (po wojnie posługiwał się nazwiskiem Dub), więzień zbiegły z KL Auschwitz III - Monowitz. W 1939 r. pochodzący z Ołomuńca Żyd, został aresztowany z powodów politycznych i osadzony początkowo w KL Buchenwald. Następnie został przeniesiony do KL Dachau, a stamtąd do podobozu Auschwitz w Monowicach (nr obozowy 68735). Pracował w fabryce IG Farben, która znajdowała się pomiędzy Oświęcimiem, Monowicami a Dworami.

Robert Wolf zdołał zbiec z miejsca pracy 15 lipca 1944 r. Zgodnie z jego wspomnieniami była godzina 11 przed południem, miał na sobie cywilne ubrania oraz został zaopatrzony w ausweis. Bez większych problemów dojechał pociągiem do podgórskiej miejscowości Jeleśnia, gdzie został zatrzymany przez niemieckiego żandarma.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że Oświęcim i Jeleśnię dzieli niecałe 70 km, jednak nie sama odległość stanowi problem, a realia ówczesnych czasów. Uciekinier z obozu nie mógł w pojedynkę zorganizować ucieczki i dotrzeć do Jeleśni, dlatego musiał liczyć na pomoc kogoś z zewnątrz.

W IG Farben pracowali nie tylko więźniowie obozów koncentracyjnych, ale też osoby cywilne, i jednym z takich pracowników był Franciszek Gnaciński (lub Gnaczyński), który zdecydował się

pomóc w ucieczce Robertowi Wolfowi. W sprawę została wtajemniczona przyszła teściowa F. Gnacińskiego, pani Miodońska, która mieszkała w Żywcu. W okresie okupacji niemieckiej Rudolf Basik pracował w szpitalu w Żywcu i pozostawał w przyjacielskich stosunkach z rodziną Miodońskich. Początkowo pani Miodońska poprosiła Rudolfa Basika o udzielenie schronienia i przeprowadzenie Roberta Wolfa przez granicę słowacką.

Ucieczkę z terenu IG Farben umożliwili Robertowi Wolfowi pracownicy cywilni, wspomniany już Franciszek Gnaciński, który zaangażował w akcję Henryka Wierzbickiego. Wszyscy troje przyjechali pociągiem do Jeleśni. Na dworcu miał na nich czekać Rudolf Basik, jednak w wyniku komplikacji dosiadł się do ich pociągu już na stacji w Huciskach i przekazał uciekinierowi dokument tożsamości. Na stacji w Jeleśni Niemcy przeprowadzali wówczas kontrolę i osoby bez ważnych dokumentów były zatrzymywane. Kierowano je do prac ziemnych przy dworcu. Zatrzymano wówczas ok. 30 pasażerów wysiadających z pociągu. W tej grupie znalazł się również R. Wolf oraz H. Wierzbicki, którym kazano dołączyć do osób już pracujących w okolicy dworca. Rudolfowi Basikowi udało się uzyskać informację, że osoby zatrzymane mają pracować do godz. 18, a następnie mają wrócić pociągiem do swojego miejsca zamieszkania. Informacje te przekazał Wierzbickiemu i polecił, żeby razem z Wolfem wykupili bilety do Huciska, skąd miał ich odebrać. Jednak Robert Wolf o 18 przeszedł niepostrzeżenie przez składnicę drzewa. Rudolf Basik przejął zbiega i furmanką przewiózł do Korbielowa. Podróżowało z nimi jeszcze dwóch mieszkańców Krzyżowej. Po drodze zostali zatrzymani dwukrotnie przez patrole niemieckie, jednak kontrole przebiegły bez większych problemów.

Po przybyciu do Korbielowa początkowo Rudolf Basik zatrzymał się u swojego brata Franciszka, a dopiero w nocy przeprowadził Roberta Wolfa do domu drugiego brata Wojciecha. W gospodarstwie mieszkali Wojciech, Bronisław i Wiktoria Basikowie. Robert Wolf został ulokowany na strychu stodoły. W pomoc była zaangażowana cała rodzina poprzez dostarczanie jedzenia, prasy czy informacji radiowych z Moskwy i Londynu. Robert Wolf przebywał u rodziny Basików do momentu nadejścia Armii Czerwonej. Następnie przez kilka tygodni mieszkał u rodziny Cudzychów. Jeszcze w 1945 r. wyjechał do Czechosłowacji. Utrzymywał przez kolejne lata kontakt z rodziną Basików głównie za pomocą listów.

W 1993 r. Wojciech Basik został odznaczony Medalem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata.

oprac. Danuta Mikoda (OBUWiM IPN w Katowicach)

Tablica upamiętniająca Basików w Korbielowie.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Korbielów

Katowice

Upamiętnienie